

На основу члана 58. и члана 119. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020 и 129/2021) и члана 16. и члана 17. Закона о предшколском васпитању и образовању („Сл. Гласник РС“, бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 – др. закон, 95/2018 – др. закон, 10/2019, 86/2019 – др. закон 157/2020 – др. закон, 123/2021 – др. закон и 129/2021) Управни одбор на седници одржаној 28.02.2023. г. донео је:

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ПУ „ПОЛЕТАРАЦ“ АЛИБУНАР

Алибунар, 2023.

Садржај:

Уводне напомене.....	1
ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ	2
Нешто о нама.....	2
Локално окружење.....	2
Организациона структура установе (Објекти за децу).....	3
Језици на којима се остварује васпитно-образовни рад.....	4
Кадровска структура.....	4
Организација рада.....	5
Реализација основа програма предшколског васпитања и образовања.....	8
Реализације неге и васпитно-образовног рада са децом узраста до 3 године.....	8
Реализације васпитно-образовног рада са децом узраста од 3 до 5,5 године.....	9
Реализације васпитно-образовног рада са децом узраста од 5,5 до поласка у школу.....	10
Припремни предшколски програм.....	11
ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО КОНТЕКСТ РЕАЛНОГ ПРОГРАМА.....	12
Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења	12
Праћење, планирање и документовање	13
Додатни облици рада.....	14
ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО КОНТЕКСТ ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ.....	14
Партнерство са породицом	14
Рад са децом и породицом из осетљивих група.....	16
Повезаност са друштвеном средином (локалном заједницом).....	16
Праћење и вредновање остваривања предшколског програма	17

Уводне напомене

Предшколским програмом ПУ „Полетарац“, Алибунар, утврђују се циљеви, врсте, обим и облици трајања васпитно-образовног рада.

Предшколски програм наше установе у складу је са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, Правилником о општим основама предшколског програма и специфичностима локалне заједнице, потреба и очекивања породица и могућности предшколске установе.

Општи циљ васпитно-образовног рада предшколске установе је стварање повољне средине у којој ће дете стицати искуства, откривати себе и своје окружење, мењати га сходно својим могућностима, осмишљавати га на њему својствен начин. Поштовање развојних могућности деце налажу да је дете центар васпитно-образовног рада, у којем је оно активан чинилац у сопственом развоју, где он гради односе, истражује и конструише знање, развија симболичко изражавање, гради интегритет, ужива и радује се.

Савремена предшколска установа има задатак да деци обезбеди повољну друштвену и материјалну средину са свим потребама, условима и подстицајима за развој богатих, разноврсних активности које нису унапред испланиране. Установа треба да представља средину у којој се свако дете осећа сигурно и прихваћено да би могло безбедно и релативно самостално да испитује свет око себе, стичући позитивна искуства која ће се изразити кроз склоност и способност за активно учествовање у животу и раду заједнице деце и васпитача, какву представља васпитна група. Ово опште и посебно активирање детета, његово оспособљавање за самостално, али и удружено деловање, као и за друштвени живот, најважнија је педагошка функција предшколске установе. Васпитачи су ти који у развијању програма, који је усмерен на подршку добробити детета у фокус стављају принципе којима се руководе. Принципи којима се васпитачи руководе у нашој предшколској установи су следећи:

- *Принцип усмерености на односе*
- *Принцип животности*
- *Принцип интегрисаности*
- *Принцип аутентичности*

- *Принцип ангажованости*
- *Принцип партнерства*

ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ

Нешто о нама

Предшколска установа „Полетарац“ је установа са дугом традицијом, која дуго година негује праве вредности, које васпитачи преносе на различите генерације деце, које су извели на пут који се зове *живот*. ПУ „Полетарац“ је установа која има десет објеката настањених у десет села у општини Алибунар. Три објекта у Алибунару, Банатском Карловцу и Владимировцу су наменски грађени објекти, док се остали налазе у при основним школама у местима у самој општини.

Алибунар, Банатски Карловац и Владимировец су наменски грађени објекти, са функционалним радним собама, кухињом, трпезаријом, котларницом за централно грејање. Објекат у Алибунару има физкултурну салу. Све радне собе су опремљене одговарајућим наменским инвентаром који је прилагођен свим васпитним групама, од јаслених до припремних предшколских група. У сва три наменски грађена објекта деца узраста од 1 године до поласка у школу су распоређена у 20 васпитних група (Алибунар – 6, Банатски Карловац – 8, Владимировец – 6).

У осталим објектима, односно собама које се налазе при основним школама деца су уписана у десет васпитних група. Одељења користе сопствене радне собе, а остале просторије се користе заједно са школском децом.

Локално окружење

Општина Алибунар се налази у југоисточном делу Аутономне Покрајине Војводине и припада Јужном Банату. Оно што даје посебан значај општини Алибунар јесте раскрсница путева Јужног Баната, као и близина главног града. Такође из Алибунара се стиже у сва места општине у којима су настањени вртићи предшколске установе „Полетарац“ са седиштем у Алибунару. Општину Алибунар краси и бисер природе Делиблатска пешчара, која се налази на неколико километара од сваког места у општини, и представља идеално

место за дечја излетишта. Оно што битно одређује општину Алибунар јесте и чињеница да на њеној територији живи велики број различитих националности. Ту је присутно братство језика, културе и обичаја, који се брижљиво негују и чувају, а узајамни односи су засновани на прихватању, уважавању и толеранцији.

Велики број зелених површина у општини, уређена шеталишта, велики паркови и терени чине Алибунар живописним и пријатним местом за боравак.

Све наведено чини контекст у којем одрастају наша деца, а такође све расположиве ресурсе користимо како би код деце изградили осећај припадности свом окружењу.

Организациона структура установе (Објекти за децу)

Преглед наменски грађених објеката по врстама и капацитету.

Редни број	Назив објекта	Број објеката	Број група	Капацитет
1.	Алибунар	1	6	145
2.	Банатски Карловац	1	8	180
3.	Владимировац	1	6	120
	Укупно	3	20	445

Преглед других прилагођених простора за рад.

Редни број	Назив објекта	Број група	Капацитет
1.	Добрица	2	48
2.	Нови Козјак	1	24
3.	Иланца	2	48
4.	Селеуш	1	24
5.	Јаношик	1	24
6.	Локве	2	48
7.	Николнци	1	24
	Укупно	10	240

Језици на којима се остварује васпитно-образовни рад

Будући да се наша предшколска установа налази у општини Алибунар и да обухвата објекте настањене у свим местима општине, и језици на којима се остварује васпитно-образовни рад су разнолики. Општину Алибунар настањују људи различите националне припадности, па је самим тим идеално место за очување других језика, поред српског.

У вртићу у Алибунару у једној васпитној групи, у којој се реализује припремни предшколски програм, ради се двојезично, и на српском и на румунском језику. Остале васпитне групе остварују васпитно-образовни рад на српском језику.

Владимировац такође има једну васпитну групу, у којој се реализује припремни предшколски програм, а у којој се тај програм остварује на румунском језику. Остале васпитне групе остварују васпитно-образовни рад на српском језику.

Селеуш остварује васпитно-образовни рад двојезично, односно на српском и на румунском језику.

Локве и Николнци васпитно-образовни рад остварују на румунском језику, који је њима уједно и матерњи.

Јаношик васпитно-образовни рад остварује на словачком језику, који је њима такође матерњи језик.

Кадровска структура

Сви кадрови ангажовани за васпитно-образовни рад су квалификовани и стручно оспособљени за рад са децом. Са децом јасленог узраста раде медицинске сестре-васпитачи и васпитачи који су специјализовани за јаслени узраст. Са децом узраста од 3 године до поласка у школу раде васпитачи са вишом и високом стручном спремом и васпитачи који имају специјализацију.

У реализацији васпитно-образовног рада и остваривању циљева и задатака у Установи ангажовано је радника:

Директор	1
Секретар	1
Стручни сарадник – Педагог	1
Педагошки асистент	1

Васпитачи	33
Медицинске сестре-васпитачи	4
Медицинска сестра за превентивну заштиту и негу	1
Кувари	3
Спремачи/це	9
Сервирке	2
Ложач	1
Шеф рачуноводства	1
Референт за финансијско-обрачунске послове	1
Економ	1
Васпитачи сарадници	14
Приправник стажиста	2

Организација рада

Радно време у ПУ „Полетарац“ је 10 часова, односно радно време почиње од **06:00** часова, а завршава се у **16:00** часова.

Васпитно-образовни рад у Установи остварује се кроз полудневни боравак у трајању од четири сата и целодневни боравак.

Рад се одвија у свим објектима у једној смени, док се у Владимировцу припремни предшколски програм одвија у две смене (на недељном нивоу се групе смењују – 08:00-12 часова и 12:00-16:00 часова).

У свим групама се увек посебна пажња посвећује адаптацији и деци која су новоуписана, како би и деца и родитељи што лакше прихватили утврђени ритам живота. Деца се окупљају од 7:30 часова. За време боравка деце у вртићима организују се активности различитог карактера, рекреативна пауза, боравак на ваздуху, игра, ужина. Све активности се реализују у складу са Новим Основама ПВО Годинама узлета, а у складу са Пројектом/Темом који су у том тренутку заступљени у васпитним групама.

Број смена и радно време објекта.

Назив објекта	Број смена	Радно време објекта
Алибунар	1	ЦБ 6:00-16:00 ПБ 8:00-12:00
Банатски Карловац	1	ЦБ 6:00-16:00 ПБ 8:00-12:00
Владимировац	2	ЦБ 6:00-16:00 ПБ 8:00-12:00 и 12:00-16:00
Добрица	1	ЦБ 7:30-13:00 ПБ 8:00-12:00
Нови Козјак	1	ПБ 8:00-12:00
Иланџа	1	ЦБ 7:30-13:00 ПБ 8:00-12:00
Селеуш	1	ПБ 8:00-12:00
Јаношиќ	1	ПБ 8:00-12:00
Локве	1	ЦБ 7:30-13:00 ПБ 8:00-12:00
Николинци	1	ПБ 8:00-12:00

Напомена: ЦБ означава Целодневни боравак, док ПБ означава Полудневни боравак.

Сви објекти, облици рада, број група, адреса објеката.

Назив објекта	Целодневни облик рада	Полудневни облик рада	Број група	Адреса објекта
Алибунар	4	2	6	Вука Караџића, 6
Банатски Карловац	6	2	8	Жарка Зрењанина, 36
Владимировац	4	2	6	Цара Лазара, 45
Добрица	1	1	2	Светог Саве, 48
Нови Козјак		1	1	Трг Светог Саве, 49
Иланџа	1	1	2	Саве Мунђана, 1
Селеуш		1	1	Школска, 4
Јаношиќ		1	1	Едварда Кардеља, 1
Локве	1	1	2	Леђинова, 95
Николинци		1	1	Главна, 42

Реализација основа програма предшколског васпитања и образовања

Реализације неге и васпитно-образовног рада са децом узраста до 3 године

Простор у јаслицама је опремљен флексибилном, удобном и функционалном опремом.

Простор треба да буде:

- безбедан и предвидив, како би се деца у њему осећала сигурно, потребно је да знају где се шта налази;
- динамичан и променљив, како би деца и одрасли могли да га реорганизују, прилагођавају актуелним дешавањима у групи;
- подстицајан, како би у њему деца и одрасли могли да проналазе различите подстицаје за своје смислено ангажовање и истраживање;

Медицинске сестре-васпитачи су посебну пажњу посвећивале организацији просторних целина, њиховом сталном реструктурирању, обогаћивању и развијању. Просторне целине могу бити:

- сензорна
- кинестетичка
- литерарна ПЦ за конструисање
- ПЦ за визуелне уметности
- ПЦ за симболичку игру
- ПЦ за скривање и осамљивање.

У јаслицама је посебан акценат на кинестетичкој и сензорној ПЦ. Различити делови простора и просторне целине треба да буду узајамно повезани, интегрисани и мултифункционални.

Простор у којем се одвија реални програм не обухвата само радну собу, већ и простор целог вртића, коришћење различитих места у локалној заједници и свакодневно коришћење отвореног простора за различите активности, игре и истраживање.

Просторно-временска организација подразумева да су свакодневне рутине (нпр. обедовање, одмор) прилагођене и интегрисане у простор, тако да у њему постоје различите просторне целине које имају своју намену.

Реализација васпитно-образовног рада, одвијала се у складу са Основама програма неге и васпитања деце узраста до 3 године, Развојним планом Установе, Предшколским програмом Установе.

Кроз индивидуалне разговоре са родитељима, медицинске сестре-васпитачи добијали су битне информације о детету (навике, ритам дневних активности код куће...), а уједно су и родитеље упознавали са процесом и планом адаптације. Планирано је у наредном периоду радити на интензивнијем укључивању родитеља у планирање и реализацију процеса адаптације, што ће бити један од приоритетних задатака за следећу школску годину.

Реализације васпитно-образовног рада са децом узраста од 3 до 5,5 године

Простор у радним собама структуриран је на различите просторне целине помоћу ниских полица и преграда, прозирних завеса од различитих материјала, панона и шатри. Дефинисане просторне целине пружају деци сигурност и предвидивост – они знају где се шта налази, могу да буду самостални и да слободно истражују. Све собе не морају да имају исте просторне целине, нити су све целине у једној соби сталне. Колико ће целина бити у једној соби и какве ће оне бити зависи од узраста деце, конкретног простора у вртићу, афинитета и интересовања деце и васпитача и од Теме/Пројекта којим се баве. Просторне целине могу бити:

- Литерарна (књиге и други писани материјали, рана писменост, опуштање)
- ПЦ за конструисање
- ПЦ за визуелне уметности
- ПЦ за симболичку игру („породични простор“, игре улога)
- ПЦ за осамљивање и скривање
- ПЦ за звук и покрет

Осим наведених, оформљене су и: радионица, простор за истраживање светлости и сенки, сензорна ПЦ, позорница и друге пригодне ПЦ у складу са потребама Пројекта/Теме.

Просторне целине васпитачи су мењали и допунили уношењем различитих средстава и материјала, са намером да прошире игру и истраживање деце. Тако је нпр. у просторну целину за конструисање могуће унети возила, фигуре људи, животиња, биљке, каменчиће и сл. и на тај начин подстаћи децу на имагинативну игру. За потребе своје игре деца могу

премештати материјале из једне целине у другу. Нпр. У игри породице у просторној целини за симболичку игру деца могу да донесу коцке из простора за конструисање како би направила креветац за бебу.

Простор реалног програма није само радна соба. Он обухвата и:

- *Свакодневно коришћење отвореног простора за игру и истраживање.* Дворишни простор треба да буде изазован, заснован на природним материјалима. Треба да омогућава деци да га конструишу, мењају и граде. У њему треба да се осећају сигурно, али да им пружа изазове. Треба да је тајанствен и да пружа прилике за „скривање“ и издвајање. Да је неструктуриран и полуструктуриран, да провоцира стално и да може да се прилагођава и мења током игре. Да пружа могућност различитих кинестетичких и сензорних доживљаја и активности и практичне манипулације. Да би деца могла да користе овај простор на активан начин и у различитим временским условима, потребна је адекватна обућа и одећа.
- *Простор целог вртића,* нарочито заједничке просторе: холове, ходнике, сале, играонице и сл. који пружају могућности за различите начине сусретања и заједничког учешћа деце различитих узраста и других одраслих.
- *Различита места у локалној заједници као места активног учешћа деце.*

Током године, посебна пажња посвећивала се реализацији приоритетних задатака планираних Годишњим планом. Кроз активности васпитача, медицинских сестара-васпитача, стручних сарадника, креативног тима посебна пажња посвећена је осмишљавању и креирању свих расположивих простора вртића који омогућавају учење и игру, усвајање хигијенских навика, задовољавање дечијих потреба за сном, исхраном и боравком на свежем ваздуху, чиме се доприносило општем развоју детета.

Реализације васпитно-образовног рада са децом узраста од 5,5 до поласка у школу

У години пред полазак у школу постављени су следећи приоритети:

- Да сва деца предшколског узраста, кроз подршку њиховој добробити, имају једнаке шансе за учење и развој;

- Да деца развијају диспозиције за целоживотно учење, као што су: отвореност, радозналост, резилијентност (отпорност), рефлексивност, истрајност, поверење у себе и сопствене могућности, позитивни лични и социјални идентитет – чиме се постављају темељи за развијање образовних компетенција.

Припремни предшколски програм

Задатак васпитача према Новим Основама је да на индиректан начин утичу на општу припремљеност за школу, тако што ће обезбеђивати услове да заједно са децом трагају за одговорима на питања која су, пре свега, смислена за дете. Кроз развијање пројеката унутар група васпитач треба да омогући деци да заједно уче и напредују. Развијање реалног програма остварује се кроз интегрисани приступ и рад са децом на Темама/Пројектима, са циљем да се истражује и трага за одговорима на питања/проблеме која су деца учила, при чему тражење решења за децу представља изазов, а решење им помаже да направе промену у свом животном окружењу. У развијању програма фокус васпитача је на стварању прилика за учење као интегрисаног искуства детета кроз оно што чини (делање) и доживљава (односи), а не према унапред испланираним појединачним активностима на основу аспеката развоја или образовних области и издвојеним садржајима подучавања. Овакав приступ омогућава деци:

- Да се баве оним што за њих има смисла, што их чуди и интересује;
- Да развијају различите врсте ране писмености (језичке, математичке, визуелне) стварањем ситуација за њихово смислено коришћење;
- Да развијају кључне образовне компетенције за целоживотно учење: комуникацију на матерњем језику, математичке, научне, технолошке, дигиталне компетенције, културолошку свест и изражавање, друштвене и грађанске компетенције, учење учења, иницијативу и предузетништво, комуникацију на другом језику;
- Да истражују различите изворе учења и подршке: различита места, институције, организације и појединци у лок. Заједници, друга деца и одрасли, породица, штампани, дигитални и други извори;

- Да се на различите начине креативно изражавају: визуелно, покретом и плесом, гласом, певањем и звуком, музиком, причањем, драматизацијом, невербалном комуникацијом, конструисањем у простору...
- Да користе говор у тумачењу својих мисли, доживљаја и да проширују своје разумевање смисла света кроз говорно изражавање;
- Да уче истражујући.

Васпитачи припремних предшколских група учествују у осмишљавању и развијању програма заједно са децом и родитељима, као и у евалуацији уведених промена кроз саморефлексију и дијалог са колегама.

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО КОНТЕКСТ РЕАЛНОГ ПРОГРАМА

Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења

Предшколска установа „Полетарац“ је место заједничког живљења у коме се подршка учењу и развоју деце остварује кроз заједничко учешће деце и одраслих као аутентичних људских односа и заједништва у ситуацијама, догађајима и активностима које за њих имају смисла. Васпитно-образовна пракса наше установе се одвија као процес заједничког учења деце и одраслих кроз који одрасли и деца заједнички конструишу знања и разумевање себе и света.

У нашој установи програм се гради кроз заједничко учешће свих учесника, и није унапред прописан, већ је израњајућ – *односи се на конкретну децу, њихове породице и развија се уважавајући специфичности животног окружења породица и вртића.*

Физичко окружење на директан начин обликује положај детета у програму, и зато нам је важно да оно буде безбедно у том окружењу које мора бити предвидиво. Наменски грађени објекти у Алибунару, Банатском Карловцу и Владимировцу се налазе у непосредној близини основних школа у самом центру места што и повезује те две васпитно-образовне установе. Остали вртићи се налазе у објектима основних школа, што деци представља неку врсту олакшице, јер од самог почетка буду упознати донекле и са радом будуће школе.

Васпитачи радне собе стално реструктурирају, развијају, обогаћују и осмишљавају, а једнако се обраћа пажња и на дворишта самих вртића, најпре на безбедност истих. Трудимо да у нашим вртићима физичко окружење подржава сарадњу, уважавање, експериментисање, различитост, припадност, зачудност итд. Будући да физичко окружење обухвата како просторну, тако и временску организацију, важно нам је да деци обезбедимо предвидиве секвенце у дневном распореду и флексибилност временске организације.

Циљ предшколског васпитања и образовања јесте неговање односа у којима се подржава дететова добробит и делање, који су покретачи његовог развоја и учења. Важно нам је да се деца осећају сигурно и да имају континуитет у односу са значајним блиским одраслим, као и да су деца активно укључена у свему што се око њих дешава.

У развијању програма усмереног на подршку добробити детета **принципи развијања реалног програма** који проистичу из концепције Основа програма су и наш најбољи алат за грађење и неговање односа, уважавање, сарадњу итд. Важно нам је да у развијању програма фокус васпитача буде на стварању подржавајућег социјалног и физичког окружења, заједништву деце и одраслих, вршњачке заједнице и повезивању са породицом и локалном заједницом, стварању прилика за заједничко учење, учењу кроз оно што чини и доживљава. Код деце је важно да препознамо и уважавамо интегритет, различитост и посебност, њихову перспективу, као и породицу и да на различите начине повезујемо породицу са локалом заједницом.

Праћење, планирање и документовање

На наведеним принципима развија се програм кроз планирање, заједничко развијање програма и праћење и вредновање кроз документовање.

Планирање може бити тематско или пројектно. Тему/Пројекат увек планирамо само пар корака унапред, и они могу трајати од неколико недеља до неколико месеци, а идеје за Ттему/Пројекат се заснивају на свакодневним искуствима која деле одрасли и деца, из игре деце, нечега што заинтересује децу, на различитим догађајима у дечјем вртићу и у локалном окружењу. Посматрање, праћење и напредовања дечјег развоја евидентирано је у Књигама података и евиденције о деци и Тематском-пројектном портфолију. Евиденција се води

благовремено и у складу са упутством. Дечји портфолио, као документ о дечјем напредовању, постоји у свим васпитним групама и садржи дечје ликовне радове и/или исказе.

Праћење кроз документовање мора обухватати праћење учења и развоја деце и праћење развоја програма. Документовањем омогућавамо да програм, учење и развој буду видљиви.

Васпитачи у сарадњи са различитим учесницима у програму документују ситуације за које сматрају да су важне деци, и на тај начин јачају њихове идеје и допринос.

Додатни облици рада

У нашој установи организује се учење енглеског језика са школом страних језика за децу узраста од 4 до 6 година. Са децом раде стручни предавачи два пута недељно по 30 минута у оквиру редовних активности. Циљ програма је да деца кроз игру и забаву савладају елементе страног језика у периоду када лакше уче ову врсту садржаја. Родитељи који желе да њихова деца уче енглески језик, овај програм посебно плаћају.

Поред енглеског језика, остварена је сарадња са логопедско-едукативним центром. У нашој установи се организују логопедаски третмани два пута недељно са стручњацима. Врши се процена деце, а након тога деца која имају потребу за третманима у односу на одлуку родитеља исте и посеућују. Третмани се плаћају на месечном нивоу.

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО КОНТЕКСТ ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ

Партнерство са породицом

С обзиром да су деца најповезанија са својом породицом, и да се њихов развој и учење одвија најпре у породици, породица је примарни и најважнији васпитач деце. Ми у предшколској установи се трудимо да употпунимо дечја породична искуства одрастања и учења кроз партнерске односе са породицом.

Партнерство са породицом градимо на различите начине, а пажњу придајемо и томе да породицу упознамо са концепцијом програма. Пре самог учествовања родитеља у живот

вртића важно нам је да са породицом изградимо узајамно поверење и поштовање, да уважавамо њихове перспективе, да са њима имамо сталну отворену комуникацију и дијалог, и да заједнички доносимо одлуке и будемо спремни на компромисе и промене. Родитеље упознајемо са животом у вртићу на различите начине, кроз свакодневни контакт са родитељима, родитељске састанке, индивидуалне разговоре, „отворена врата“, неку другу врсту писане информације, преко оформљених вајбер група, телефонских позива. Родитељи се непосредно укључују у живот вртића донирањем различитих материјала, ствари, играчака, неопходних средстава за рад, учествовањем у пројектима, представама итд. Родитељи су такође и активни учесници у реалном програму и кроз стручне и саветодавне органе: Савет родтеља, Општински савет родитеља, Тим за развојно планирање, Тим за стручно усавршавање, Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе, Тим за инклузивно образовање, Тим за самовредновање квалитета рада, Тим за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања, где родитељи равноправно одлучују и дају своје предлоге.

Савет родитеља има 30 чланова, односно свака група има свог представника, који се мењају сваке године, такође се бира и представник за Локални Савет родитеља. Савет родитеља у току године одржава своје седнице, заједно са директором предшколске установе. Учествује у одлучивању у вртићу:

- предлаже представнике родитеља у орган управљања;
- предлаже свог представника у тимове установе;
- предлаже мере за осигурање квалитета и унапређивање образовно-васпитног рада;
- учествује у поступку предлагања радних материјала и дидактичких средстава;
- разматра предлог програма образовања и васпитања, развојног план, извештаје о њиховом остваривању, вредновању и о самовредновању;
- разматра намену коришћења средстава од донација и од проширене делатности установе и прикупљених од родитеља;
- разматра и прати услове за рад установе, услове за одрастање и учење, безбедност и заштиту деце;
- даје сагласност за програм и организовање рекреативних боравака деце, односно програме боравака у природи и разматра извештај о њиховом остваривању;
- разматра и друга питања утврђена статутом установе.

Рад са децом и породицом из осетљивих група

Приоритет наше предшколске установе је увек био унапређивање инклузивног васпитања и образовања. У установи је формиран Тим за инклузивно васпитање и образовање, као и тимови за подршку појединачном детету којем је потребна додатна подршка. Установа остварује сарадњу са интерресорном комисијом, чији је задатак да изврши процену за додатном здравственом, социјалном и образовном подршком детета.

Приликом уписа у вртић, уколико је породица спремна на то, заједнички планирамо укључивање детета у групу: време поласка у вртић, дужину боравка, потребу за прилагођавањем. У случају да родитељи нису назначили приликом уписа постојање тешкоће у развоју детета, а оне се током боравка у групи испоље, настојимо да пажљиво и тактично иницирамо размену информација, како бисмо предузели кораке који су у најбољем интересу детета.

Породице из осетљивих група имају приоритет приликом уписа у предшколску установу, а локална самоуправа, као оснивач, се стара да буду ослобођене плаћања боравка у вртићу, или остваре право на регресирање трошкова боравка.

Повезаност са друштвеном средином (локалном заједницом)

Локална друштвена заједница има посебну улогу у стварању одговарајућих услова за успешно остваривање циљева институционалног васпитања и образовања предшколске деце. Локална заједница за све нас, а првенствено за децу представља друштвени и културни контекст у коме одрастају. Деци заједница представља непосредно окружење – породица, суседство, родбински систем, вртић и друге установе и институције које посећују и у њих се укључују (Дом здравља, продавнице, паркови, игралишта, дворишта, играонице, библиотеке, позоришта итд.).

У нашој предшколској установи деца и васпитачи учествују у различитим дешавањима у локалној заједници, као што су прославе, фестивали, акције итд. Организују се и манифестације, попут представа, изложби, перформанса у које се укључују чланови локалне заједнице. Такође локалне привредне и услужне организације су исто тако места за реализације програмских активности у вртићу.

Сарадња са основном школом наменски грађених објеката: Алибунар, Банатски Карловац и Владимировац, се одвија кроз узајамне посете, организовањем заједничких активности и акција и разменом информација. Остали вртићи који васпитно-образовни рад обављају у основним школама могу још лакше упознати децу са животом саме школе. Трудимо се да родитеље и децу информишемо и припремимо за прелазак из вртића у школу, исто тако да организујемо посете стручног сарадника школе у наше вртиће, одлазак деце из вртића у школе како би се упознали ближе са самом школом. Поред тога трудимо се и да организујемо периодична окупљања са школском децом и учитељима, затим спорстке игре, излете итд.

Праћење и вредновање остваривања предшколског програма

Ради осигурања квалитета рада, установа се самостално и у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе стара о обезбеђивању и унапређивању услова за развој образовања и васпитања, квалитета програма образовања и васпитања, свих облика образовно-васпитног рада. Вредновање квалитета рада установе врши се на основу стандарда и показатеља квалитета рада установе који се односе на области квалитета, прописаних правилником којим се уређују стандарди квалитета рада установе. Спољашње вредновање и самовредновање су процеси вредновања квалитета рада установе који нам помажу у њеном унапређивању. Спољашње вредновање у установи се врши на сваке четири до шест године, а на основу оцене коју је установа добила од стране екстерне евалуације, израђује се план за унапређивање рада установе.

Самовредновање се у нашој установи врши сваке године, и бира се област која се самовреднује, а која је дефинисана Правилником о стандардима квалитета рада установе. Области за самовредновање су:

- Васпитно-образовни рад
- Подршка деци и породици
- Професионална заједница учења
- Управљање и организација

Главни носиоци процеса самовредновања у нашем вртићу су Тим за самовредновање, а затим и Тим за обезбеђивање квалитета рада установе, као и Тим за развојно планирање, који образује установа. У процес самовредновања укључујемо све

запослене у установи, родитеље, децу и представнике локалне заједнице. На тај начин из више углова сагледавамо опште стање наше установе у датом моменту, а након анализе резултата јасно можемо увидети шта морамо побољшати у установи, и како унапредити сам квалитет исте. Акционим планом који представља полазиште за промишљање о акцијама се започиње процес самовредновања. Евалуација спроведених мера за унапређивање квалитета рада врши се на основу извештаја, а усаглашеност планираних мера за унапређивање квалитета са проценом стања у установи постиже се континуираном сарадњом Тима за самовредновање, Тима за обезбеђивање квалитета рада установе и Тима за развојно планирање.

Наша установа је за 2022/2023. годину добила и ментора за самовредновање, као и приручник „Самовредновање у предшколским установама“. Процес самовредновања је започет од прве области, а подршка од стране менторке Дијане Брусин нам је од великог значаја, с обзиром да добијамо прекршт смерницама за начин рада, а који ће нам бити од користи како ове године, тако и у свим наредним.

Овај Предшколски програм се доноси на неодређено време, а у складу са Новим Основама ПВО Године узлета. Предшколски програм ПУ „Полетарац“ 116-2/2019 од 27.03.2019. године престаје да важи даном ступања на снагу овог Предшколског програма.

Овај Предшколски програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли установе.

Број: _____

Датум: _____

Председник Управног одбора

_____
Зора Николић

Предшколски програм је објављен на огласној табли ПУ „Полетарац“, Алибунар дана _____ 2023. г., а ступио је на снагу дана _____ 2023.г.

Секретар Установе

_____
Руњић Персида